

Rokodelci.

V vasi in v mestu prebiva mnogo ljudi. Vsi potrebujejo obleke, živeža in stanovanja. Zatorej morajo delati. Vsi pa ne morejo enako delati; delajo in pomagajo tedaj drug drugemu: Kmet obdeluje polje, da imamo kruh; skrinjar ali mizar dela vsem skrinje, mize, stole, omare. Čevljar dela vsem čevlje. Skrinjar, čevljar, krojač, ključavničar i. dr. so rokodelci. Delajo v delavnici. Mojster ali gospodar pripravlja delo, pomagači pa ga izvršujejo. Kdor se kakega rokodelstva uči, je rokodelski učenec ali rokodelčič. Rokodelci potrebujejo raznega orodja.

Petje.

Skrinjar (mizar).

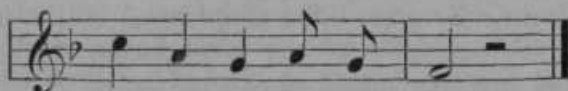
Ne prepočasi.

1. Riš, riš, riš! skri - njar de - la ta vriš; skri - njar o - bla
2. La, la, la! skri - njar o - blaj še tla! skri - njar stru - ži

1. nam klo - pí o - bla - nje na stran le - tí. Riš, riš, riš!
2. vse glad - kó, luk - nji - ce ni - kjer ne bo; la, la, la!

1. skri - njar de - la ta vriš.
2. skri - njar o - blaj še tla!

Opis šolske občine Blagovica

v zemljepisnem, prirodopisnem in zgodovinskem oziru v korist metodiki domovinoslovnega pouka.

Sestavil **Fran Marolt**.

β) *Hidrografija.*

Náravno je, da tù, kjer je svét gorát, plodovit in zaraščen, mora i mnogo vode biti!

Tudi tù je já, akopram ni možno, mí réke naštetí! Zadovoljimo se s potoki, vsaj so véliki vmes! Od vzhoda sem proti zahôdu šumí največji potok Črnega Grabna, t. j. Radomlja. Tok skozi Blagoviško dolino dolg jej je kake pol ure. Izvira pa zunaj šolske občine, v sosednjej fári Št. Ožboldskeje. Spočetka je neznatna, jako majhna. Tù pa tam priteče potoček vanjo ter jej množi vodo. Po leti usahne; kadar pa močno de-žuje, pa je hudournik, kateri pobere in odnese vse, kar mu pót ovira. Levi breg krije jej dolomit, nižje brégu pa črni, mastni lápor. Góni 6 žag ter isto toliko mlinov in stóp.

V Blagoviškeje šolskeje občini donášajo jej na levem bregu sledeči potočki vodo:

1. Limbaršica. Izvira nad Korpom v znožji „Limberka“ (Lilienburg) iz treh vrelcev, teče od jugovzhoda skozi „Voštat“*) ter se izteka nasproti Friškovca v Zgor-njih Lókah v Radomljo.

Po njej vrté se iz Radomlje prišle lépe postrvi, osobito takrat, kadar se drsté.

2. Kamrica. Izvira v znožji velikanske skale, katero ljudstvo zóve „Kamrico“ — nad „Piškurjem“. Kmalu obrne svoj tok proti jugu, teče mimo „Smrekarja“ ter se po 1 km daljnem toku izliva v stranski, umetni del Radomlje, kateri góni Piskarjev malin in istega žago. Z malim stranskim odtokom na levi strani glavne ceste napaja močvirnat Piskarjev travnik, kateri se zove „Župnjica“.

Kakih 20 korakov od glavne ceste v desno stran pa goni, napeljana v primernej višočini na kolesa, malin in stope posestnika Štrukelja.

3. Nasproti „Drenovška“ izteka se „Hudi Graben“ v Tatermana, v zvezi s tem pa za Drenovšekom v Radomljo.

Hudi Graben izvira 1 km daleč nad Drenovšekom, v Planjavi.

4. Taterman je právi gorski studenec. Kakih 10 minut od šole, na senčnem pobočji Golčaja izvira.

Voda njegova tudi v najhujšej zimi nikdar ne zmrzne, a po leti je takó mrzla, da je komaj pitna!

S prva teče po Krvinovem lázu, obrne se proti zahodu; nad „Hudim Grabnom“ pa se obrne proti severu, kjer po umetnem toku napeljan, tri mlinske kamenje góni.

5. Pri županu „Brezniku“ ali „Brezovcu“ teče iz vodnjaka poleg hleva čista studenčina, katera je napeljana iz „Žegnanega Studenca“.

Žegnani Studenec izvira i na senčnem pobočji Golčaja, južno-vzhodno od šole; v 1 km daljnih podzemskih cevih priteče pri Brezovcu iz vodnjaka, ter dáje dobro pitno vódo.

6. Dalje omeniti je Belšica. Ta potoček imá čisto, z belim peskom pokrito strugo.***) Izvira tudi na Golčaji ter se po 1 km daljnem teku izliva v Radomljo nasproti „Škrjanca“. V potoku nahaja se tû pa tam lep žveplen kiz.

Stopimo sedaj na desni breg Radomlje! Ta je na potokih še bogateji nego levi!

V vási Petelinek, pri „Urbanovcu“ izliva se za Krištofcevím hlevom v Radomljo Petelinšica. Pod Šipekom izvira. Majhna je še, a vender urno po dolini téka. Kmalu postane večja. Iz sosedne fare vasij: Privine, Log, Javorje, Gorenje in Suša donaša jej mnogo potočkov vodo.

V vási Petelinek stekata se v vanjo potočka Suški potok in Prilesjica.

Prvi priteče od vasi Suše dolí po dolini ter se izteka kake četrt ure hodá od Petelinka v Petelinšico, drugi izvira pa na desnej strani vasi Prelesje (Prilesje) v dolini pod Šipekom.

Nasproti Piskarja v Blagovici izteka se v Radomljo njen največji dotok: potok Zlatenšica. Prinaša jej največ vode. Po leti usahne, je neznatna. A gorjé sosedom: polju, travniku in kolovoznej póti, katera tik nje vódi v Zlateniško dolino, kadar močno dežuje!

Tedáj je hudournik, kateri vse pred saboj trga in podira, velikanske hlóde in šore sè saboj vlačí in s temi tok zajezi. Vso dolino, osobito od Bizelja, posestnika za šolo, premení tekom jedne ure v veliko jezero, katero pretí ljudem in živalim.

Priča je povodenj l. 1886. V 22. — 24. dan septembra je dež neprenehoma lil. Zlatenšica in nje dotoki narastli so, da je bila vsa dolina enaka jezeru. Ko pa je usahnila, posute bile so njive, posuti bili so travniki s peskom in velikimi skalami. Škoda bila je precej občutljiva!

*) „Voštat“ = $\frac{1}{2}$ zemljišča.

**) Ód tod menda i ime „Belšica“.

Komaj uro hodá od Blagovice, pod Češnjicam v Žiroške dolini izvira ta potok. Dokler teče skozi omenjeno dolino, zove se Češnjica. Ko pa nad „Ahčanovim mlinom“ v Zlateniško dolino priteče, zovejo ga Zlatenšica. Góni dva mlina in dve stopi. Donaša mu več potočkov vodo. Ti so:

a) Pod Ahčanovim mlinom izliva se Selški potok v Zlatenšico. Izvira v znožji ml. Rakitovca, nekoliko v stran kmeta Hrastovca. Goni jeden mlinski kamen in jedne stope. Kakih trideset korakov nižje priteče pa

b) Jelški potok v Zlatenšico. Ta ima svoj vir pod Gábrjem. V zvezi z Jelšico goni Brdarjev malin in nižje Osolnikove stope.

Jelšica pa je zopet dvojna: Jasnerica in „Beli studenec“. Prva izvira na vzhodnej strani Gábrja, drugi pa visoko pod Konjikom.

Jasnerica góni mlinski kamen Jasnerjev, a oba potočka združena Kopitarjev malin.

c) Nad „Jarnejcem“ izliva se na levi strani v Zlatenšico potok Srednjik.

d) Od zahoda sem priteče v njo „Mala Jelnišica“, potok, ki se nabira v dolini mej malim in velikim Jelnikom.

V dolinah, na solnčnej strani vasi mali Jelnik nabirajo se potočki: „Za Grobljam“, „za Rebercam“ in „za Breznicam“. Vsi se iztekajo na desnem bregu v Radomljo.

Nasproti Piskarjevega malina priteče na desnem bregu v Radomljo „Kumrov Graben“, nižje, v vasi zgornje Lôke pa Čvelov, — Ostrižencev in Mlakarjev Potok.

Mej Lukovcem, in kolovozno potjo, katera v zgornje Lôke vodi, razprostirajo se Klopčičove Mlake, — močvirnat travnik.

Poslednji potoček, kateri se na desnem bregu v 10. Radomljo izteka, je Žužovi Potok. Izvira na zahodnej strani vasi Vošce.

Vsi naštetí potoki, mali in veliki, so právi gorski potoki. Imajo i lastnosti tá! Po leti so neznatni, na pol suhi, toliko, da še leno po strugi lezejo — iztoku naprci. Kadar pa le malo dežuje, užé nekateri narastejo v divje potoke, in če dežuje kaka da dneva, vsi so hudourniki. Takrat pa so neznatni potočki divji; nič jim ni upati! Vsea so zmožni! Vsaj je pri lanskej povodnji Zlatenšica Bizelju vogel hiše po noči odtrgal! — Ti gorski vrelci skrivajo mnogo lepíh postrv. (Dalje prih.)

U č i l a.

(Spisal Lapajne.)

Da so učila v šoli potrebna, o tem nam kaže užé zgodovina pedagogije. Užé S-krat je priporočal induktivno metodo, tisti način poučevanja, po katerem učitelj ustvarja in izpeljuje iz nazorov pojme, napredovaje od konkretnosti do pojmov. Učá so čislali tudi rimljanski pedagogi; tudi oni so se trudili, da bi otrokom pouk olajša. Tako nam priča Kvintilijan, ki je priporočal, da se otrokom dajejo črke od slonov kosti.

Na kazalni uk in učila so se pa še le posebno ozirali pedagogi novega veka; vse drugim pa sta bila na čelu: Komenski in Pestalozzi. Komenski je to pokazal svoji knjigi „Svet v slikah“ (Orbis pictus). Njegovi izreki, ki priporočajo kazalni uk i učila, so zlata vredni n. pr.: „Najprej naj se kaže stvar, potem naj še le pride beseda! Stvar je telo, beseda obleka. Obe spadate vkup. Tako uči narava. Učenci naj ogle